

Af HENRIK BECH

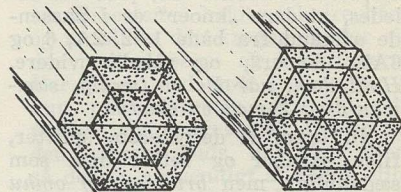
Stangbygning...

Da stængerne imidlertid derved dels bliver noget tungere, dels kræver mere arbejde, dobbeltbygger man som regel kun, når man skal have en særlig kraftig og stærk stang, f. eks. laksefluestænger over 13 fod, laksespinnestænger, surfcastingstænger etc., og naturligvis specielt de meget svære stænger til tunfiskeri etc.

Til disse store fisk bruges også undertiden 3-dobbeltbyggede stænger eller stænger, der er „lamelbyggede“ af forskellige træsorter.

Lad os imidlertid nu se på tegningen (tegn. 24, A-D).

Vi ser her de to splitter oven hinanden, 1 og 2. Af disse skal vi

DOBBELT- OG TREDOBBELT BYGNING

Nu skulle vi være nået så vidt, at vi nogenlunde behersker teknikken ved almindelig stangbygning, og så er tiden inde til at gå et skridt videre og forsøge sig med det, der kaldes dobbeltbygning, hvilket vil sige, at der til et stangstykke i stedet for 6 splitter bliver anvendt 12.

Da jeg første gang blev præsenteret for en dobbeltbygget stang, løb det mig koldt ned ad ryggen, og min tanke var: Det er bestemt svært nok at bygge en stang med 6 splitter — hvordan i alverden skal jeg dog kunne klare at bygge en med 12???

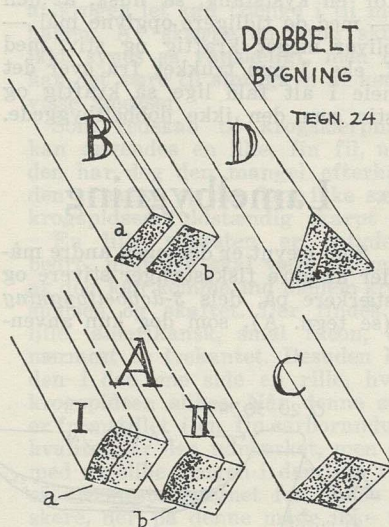
Dobbeltbygning

Men efter at have læst, hvad jeg kunne få fat i om det, gik det op for mig, at det dog vist ikke var så svært alligevel, og det varede da heller ikke mange uger, før min første dobbeltbyggede stang var færdig — og den holder endnu!

Fremgangsmåden er i virkeligheden også ganske simpel, idet man ikke hævler alle 12 splitter hver for sig, men ganske simpelt først limer dem sammen 2 og 2, og så hævler disse dobbeltsplitter ganske som de enkelte.

Fordele ved en dobbeltbygget stang består bl. a. deri, at den, da man ved bygningen til sidst kun har den yderste, hårde del af splitterne tilbage, som jo er den stærkeste, får en stang, der er *adskiltigt stærkere og stivere* end den enkeltbyggede af samme dimensioner.

Det er derfor muligt f. eks. at dobbeltbygge en stang en del tyndere, end man ellers ville gøre det, uden derfor at gøre den svagere.

bruge stykkerne 1 a og 2 b, som efter sammenlimning skal give C, der behandles ganske som een split og derfor kommer til at se ud som D.

Det er meget simpelt, ikke? — Ja, helt så let er det naturligvis ikke, men for den noget øvede er det kun et spørgsmål om mere tid og omhu.

Vi må nu først udtage de 12 splitter, og her er der straks lidt nyt: Jeg har flere gange omtalt, at der er forskel på tonkin; noget er let, noget tungt, og noget midt imellem.

Dersom vi nu har 2 slags på lager, noget let og noget tungt, er det særlig godt, for vi kan heraf

få 4 kombinationer: 1/tungt/tungt, 2/let/let, 3/tungt/let og 4/let/tungt. De er sådan set alle gode, om end nr. 4/ er den dårligste, da man i en første klasses stang altid helst vil have den stærkeste del yderst.

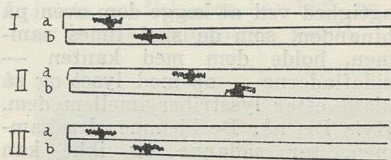
Har man kun tung tonkin at tage af, er det også godt, og har man kun let, er det faktisk heller ikke dårligt, hvis det ikke drejer sig om at bygge en meget svær stang, idet en med let tonkin dobbeltbygget stang bliver næsten dobbelt så stærk og stiv som en enkeltbygget. *Man har også på denne måde mulighed for at få anvendt splitter, der er for tynde til at kunne bruges enkeltvis.* Prøv f. eks. at bygge en kyststang af sådanne splitter, den vil kunne blive fortræffelig.

Kombinationen tung/tung vil være mest passende til f. eks. en svær laksestang, medens tung/let vil være udmærket til f. eks. en kraftig kyststang på 8 eller 9 fod.

Da den inderste del af dobbeltsplitten ikke behøver at være så bred som den yderste (se tegning 24/D), kan vi her få anvendt splitter, som måske ellers er for smalle.

Nu vælger vi altså — hvis vi regner med at bygge en kyststang — 24 splitter, 12 til hvert stangstykke. Husk at gøre den yderste rigeligt bred. — Tykkelsen - højden - spiller ikke så stor rolle her, da der jo er to splitter oven over hinanden.

Det gælder så først om at ar-

TEGNING NR 25

rangere „knoerne“ i forhold til hinanden (se tegn. 25).

Tag først de yderste splitter og arranger dem som sædvanligt med numre fra 1—6.

Den første af de inderste splitter, som vi kalder 1A, placeres således, at dens „knoer“ er i passende afstand fra både 1, 2, 2A, 6 og 6A's „knoer“, og således videre. Hold dem, når De er færdig, sammen 2 og 2 med en elastik.

Nu tager vi de yderste splitter, filer, skraber og retter dem som sædvanligt, men brug særlig omhu ved retningen; de skal være helt rette ved sammenlimningen, det er for vanskeligt at rette dem bagefter.

Derefter lægger vi splitten på den fastspændte chablon ved siden af furen med ydersiden nedad og høvler så løs på den blødere inder-side, men så plant og jævnt som muligt, da inderfladen jo skal være limflade og derfor må være fuldstændig plan.

Som regel høvler man, til man er nået et stykke ind i de mørke fibre, men vi må naturligvis i forvejen have bestemt stangens tykkelse og indrette høvlingen derefter. De yderste splitter må naturligvis høvles således, at de bliver lidt tykkere i den „tykke ende“ end i „den tynde“. Det er lidt af en skønssag, men til en kyststang kan vi f. eks. sige ca. 4 mm i den tykke ende og 2—3 mm i den tynde.

Puds af med sandpapir tilsidst.

Har vi klaret dette — det vil vi se sig tydeligt nok senere, om vi har klaret det! — går vi løs på den inderste split. Af den behandler vi foreløbig kun den yderste, hårde flade, som jo også skal være limflade.

Efter at have filet og skrabet kan man forsigtigt bruge høvlen — meget fint indstillet! — men pas på ved knoerne; træet flækker let op her.

Vi må især være opmærksom på, at den lette runding, som splitterens yderflade har, må planeres omhyggeligt.

Den inderste flade behøver vi kun at pudse af foreløbig. Hvis vi senere, når splitterne er limet sammen, kan se, at de er rigeligt høje, kan vi så høvle det fornødne af.

Så prøver vi de to limfladers nøjagtighed ved at lægge dem oven på hinanden, som de skal limes sammen, holde dem med kanten — sidefladerne — op mod lyset og så kigge efter lysstriber imellem dem. Hvis De, når De klemmer dem sammen, ser sådanne og ikke kan „klemme dem væk“, må De file og bruge sandpapir de pågældende steder,

til der ikke er noget som helst lys at se nogen steder.

Det er vist overflødigt at understrege, at dette sidste er en yderst vigtig proces, der er altafgørende for den vordende stangs holdbarhed, så hver eneste millimeter må — bogstaveligt talt — kontrolleres.

Er splitterne nu planeret tilfredsstillende, holder vi dem sammen 2 og 2 med elastikker, til vi skal lime dem. Dette foregår ganske som med de 6 splitter, men husk endelig at rette dem så godt som muligt i våd tilstand.

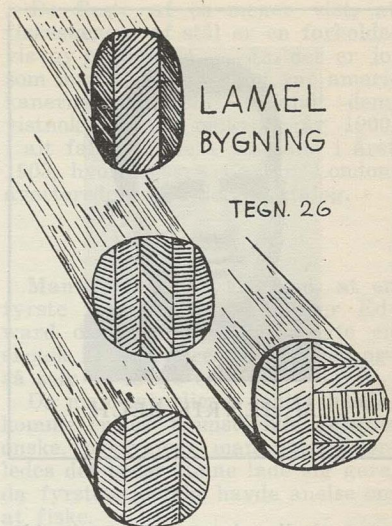
Lad dem så hænge i mindst 3 og helst 8 dage, og høvl dem så som sædvanligt trekantede (tegn. 24 D).

I en to-leddet stang — kyststang, laksespinnestang, surf-castingstang — dobbeltbygges begge led; i en tre-leddet som regel kun de 2 nederste, for ikke at gøre stangen for toptung; desuden er det ret vanskeligt at dobbeltbygge en spids ordentligt.

Har De nu f. eks. bestemt Dem for en kyststang, så husk, at den — med de tidligere opgivne mål — bliver meget kraftig og stiv, med f. eks. 1 mm trukket fra over det hele i alt fald lige så kraftig og stiv som den ikke dobbeltbyggede.

Lamelbygning

Som nævnt er der også andre måder at gøre fiskestænger stivere og stærkere på, dels 3-dobbeltbygning (se tegn. A), som dog kun anvendes

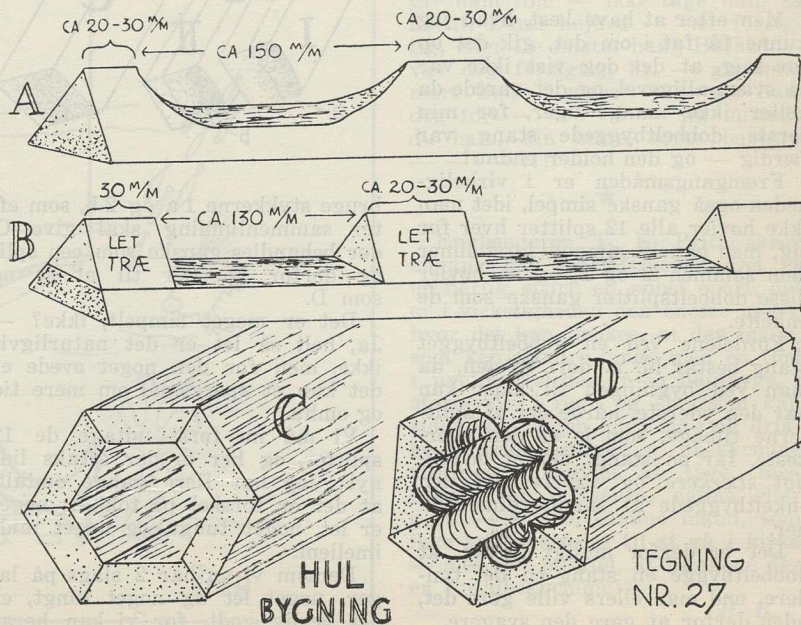
des til meget svære stænger, dels lamelbygning (se tegn. 26).

Man bruger til denne bygningsmåde gerne forskellige træsorter — evt. sammen med tonkin — f. eks. hickory, greenheart, ask etc.

Man må dog have et ret indgående kendskab til de pågældende træsorters elasticitets- eller bøjningskoefficient, før man bør indlade sig på sådant.

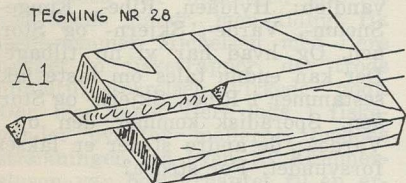
Det er også muligt at gøre stænger lettere ved dobbeltbygning, f. eks. ved i stedet for den inderste tonkin-split at lave en lettere træsort.

Jeg har selv et par gange benyt-

tet balsatræ. Det er lidt svært at have med at gøre, da det er meget skørt og ikke kan fås i tilstrækkeligt lange stykker. Dette sidste betyder nu ikke så meget, da det jo kun skal tjene til at forøge limfladerne. Man kan blot lægge stykkerne i forlængelse af hinanden ved limningen.

TEGNING NR 28

Det er svært at høvle, da det er så blødt, og høvlen må være meget skarp.

Resultatet var egentlig ikke dårligt, og jeg vil tro, at en sådan stang er noget stærkere end en hulbygget.

Hulbyggede stænger anvendes især til kastekonkurrencer i fluekast, hvor det gælder om at have en stang, der er så stiv som muligt i de nederste to trediedele.

Hulbygning

Man kan opnå dette ved at gøre stangen sværere, men da den så samtidig bliver betydeligt tungere, er det, man har fundet på at hulbygge.

Den inderste del af stangen er jo den, der spiller mindst rolle, dens hovedbetydning er at danne limflader.

Men det har vist sig, at en hulbygget stang holder meget godt til konkurrencekast. Til praktisk fiskeri tror jeg ikke, jeg vil anbefale den.

Der er flere måder at hulbygge på. Et par af de almindeligste ses på tegn. 27.

A er filet, B høvlet som til dobbeltbygning, bagefter er træstykkerne limet på. C er ligeledes høvlet, medens D er fræset.

For en amatør vil A eller B være den letteste metode at hulbygge på. Man laver sig en chablon, som vist på tegning 28, af et stykke tomme-træ med en fure, der har en dybde, der svarer nøjagtigt til den tykkelse, splitten skal have — ligesom ved dobbeltbygning 3—4 mm — og filer eller høvler så det fornuddne af.

Henrik Bech.

Slib krogene skarpe

— siger Axel Svendsen

For alt fiskeri gælder det, at krogene skal være skarpe og spidse for at opnå en god fangst. Enhver fisker har været ude for det tilfælde, da fisken ryster hovedet over vandet, og blinken i en stor bue flyver den ud af gabet.

At en fisk overhovedet kan slynge en blink med tregrenet krog ud af gabet, er knapt til at forstå, men er krogene så skarpe, som de bør være, er chancen for at sligt kan hænde reduceret til et minimum.

En del fiskere mener, at krogene ikke behøver at skærpes, idet de i stedet køber nye og skifter de sløve ud, især ud fra det synspunkt, at fiskekroge er forholdsvis billige. Men det er en dårlig løsning, da nye fiskekroge oftest mangler det yderste knivskarpe punkt, som gør, at krogen let kan trænge i til modhagen. At skærpe en krog skulle ikke synes så vanskeligt, men dog kan det være til stor gavn at kende visse finesser.

Som redskab til krogskærping kan anvendes en lille, fin fil, men den har dog den mangel efterhånden at ruste, og den kan ikke sætte krogspidsen fuldstændig skarpt op.

En lille slibesten er betydelig bedre, men den skal være så smal, at den kan komme ind mellem krogspidsen og skaftet. Der findes en lille, amerikansk, smal facon, der nærmest er trekantet. Desuden har den i den ene side en rille, hvori krogspidsen slibes. Når denne sten er fremstillet i en fin carborundum-kvalitet, er den udmærket, men det med at slibe krogen i den lille rille er nærmest beregnet for dovne fiskere, der på denne måde ikke får krogen så skarp som ved den metode, vi om lidt skal høre.

Det bedste redskab til krogskærping er, efter min mening, så ubestrideligt den her afbildede lille carborundumsten, som måler 55 × 20 × 5 mm. Den falder godt i hånden og kan slibe alle fiskekroge fra de mindste til de største. Helst skal den ligge i et lille læderetui, så kan man under fiskeriet bære den i lommen, og da den ikke slides op, kan den blive en mangeårig tjener.

Nu skal vi til slibningen og prøve den metode, som jeg selv har opfundet for mange år siden; den er især anvendelig til tregrenede kroge. Krogen holdes fast med venstre hånds tommel-, pege- og langfinger i grenenes bøjning, så krogskaffet vender ud i forlængelse af fingre-

ne. Slibestenen holdes i højre hånd, og nu slibes den krogspids, der sidder mellem pege- og langfingeren. Der slibes med små, lette strøg og kun på indersiden, den side, der vender mod krogskaffet. Det er kun den yderste spids, der skal slibes, så det er nødvendigt at vende slibestenen tilsvarende en lille smule ud fra krogskaffet. Slibestenen må ikke vrikke; det er meningen, at der på indersiden af krogen skal slibes en lille flade. Krogen skal derefter drejes, så de to andre krogspidser får samme omgang.

Efter at indersiderne er færdige, skal ydersiderne have deres omgang. Krogen holdes nu bedst med tommel- og pegefingre alene om den ene af grenene. Stenen lægges på to af spidserne samtidig, og stenens flade skal pege en smule ind mod krogskaffet, så kun spidserne slibes. Når man denne gang sliber, skærpes den ene side af de to flige på en gang. Slibestenen vendes en smule ind mod krogskaffet. Krogen drejes videre og slibes på samme måde på de andre flige.

Når slibningen er færdig, har hver flig et lille stykke fra spidsen fået tre flader og dermed et trekantet tværsnit, mens hver gren til lige er synålspids og knivskarp i den yderste spids. Krogen er tilfredsstillende skærpet, når den tydeligt ridser i en negl, som den ganske let føres hen over. Det er en udmærket prøve.

Enkeltgrenede kroge kan naturligvis slibes efter samme princip. Man har da blot ikke de to flige at støtte sig til, når ydersiden skærpes. Derfor skal man bestræbe sig for at holde stenen i samme vinkler, som ved den tregrenede krog.

Kære læser! Gå til Deres redskabskasse og tag en tilfældig krog op, før den svævende let hen over neglen og se efter, om den efterlod en stribe i neglen. Hvis ikke, begynd da at slibe den og måske resten af krogene i kassen. Fra den dag, da alle krogene er skarptslibne, vil det være en sjældenhed at miste en fisk, der har bidt, og det er jo nok ulejligheden værd!

